

јасан стил такође су добра одлика овог дјела те ће га читалац радо прихватити као штиво (мада су сажетији, краћи текст, методологију коју је др Вујовић иначе при-

мјенио у писању овог врло обимног дјела, не би можда ишао на уштрб онога што је у њему изложено).

Миомир Дашић

МР МИЛИЦА КОСТИЋ: „РАСПОДЈЕЛА НАЦИОНАЛНОГ ДОХОТКА И ЊЕН УТИЦАЈ НА РАЗВОЈ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ПРИВРЕДЕ“

(Институт за друштвено-економска истраживања, Титоград 1977)

Разматрање расподјеле националног дохотка, као једне од основних фаза друштвене репродукције, актуелан је проблем сваког друштвено-економског система. Проблем, дакако, добија у актуелности с развојем друштвено-економских односа и производних снага. У социјализму, посебно у нашој земљи, систем и утврђивање политике националног дохотка, због карактера друштвених односа, има посебну специфичну тежину, јер се путем расподјеле остварују и веома важни хуманитарни циљеви друштва (равноправност, — солидарност). Управо велики интерес за научну експликацију значајних питања из домена расподјеле у нас био је инспирација да се напише и ова књига.

Полазећи од чињенице да свестрано расвјетљавање расподјеле нужно захтијева мултидисциплинирано истраживање, аутор, поред политичко-економског и привредно-системског аспекта објективно усмјерава истраживачку пажњу на тенденције узрочно-последичних веза расподјеле националног дохотка на развој југословенске привреде. При томе, тежиште ове студије чини испитивање односа политике расподјеле (садржане у савезним друштвеним плановима) и реализовање те политике током посљератног периода социјалистичке изградње. Оцјена да је у нашој пракси развоја било одступање од планиране политике развоја и, наравно, колико је у цјелини систем расподјеле еволуирао — представља основни циљ овог истраживања.

Истраживачке налазе аутор је систематизовао у три тематске

дијела: (1) Теоријски осврт на нека значајна питања расподјеле националног дохотка, (2) Проблематика расподјеле националног дохотка (политика и резултати) у периоду до 1965. године и (3) Битна обиљежја привредног система, политике расподјеле и њене реализације у посљереформском периоду.

У теоријском дијелу рада резимира се марксистичка теорија о мјесту расподјеле у процесу друштвене репродукције и битности расподјеле националног дохотка. Полазећи од услова који постоје у социјалистичким земљама, посебно у нас, сагледавају се, затим, детерминанте учешћа акумулације у расподјели дохотка — популација, демографске инвестиције структура производње и потрошње, услови развјене с иностранством, проблеми обезбјеђивања континуитета у запошљавању. Надаље, у склопу теоријског приступа проблему, аутор обрађује основна питања третмана глобалних односа, експлицирајући питање слободе друштва у обезбјеђивању акумулације и критеријуме у временску димензију и оптимизацију расподјеле. Постављени циљ истраживања захтијевао је и адекватан теоријски осврт на проблеме акумулације и привредног раста.

Без претензија на упуштање у дубљу теоријску расправу, користећи се углавном непосредним резултатима које су постигле теорија и пракса у овом домену, у првом дијелу књиге разматрано је више питања која у теорији развоја и економској политици заузимају изузетно важно мјесто. У ствари, овај дио представља нужан теоријски прилаз за касни-

је студијско третирање проблема расподеле новостворене вриједности у нашој земљи, које је предмет разматрања другог и трећег дијела књиге.

Исцрпној анализи расподеле дохотка претходи осврт на битна обиљежја административног периода, систем и политику расподеле у периоду успостављања и развоја самоуправљања до 1965. године и у читавом послјереформском периоду закључено са најновијим промјенама које су настале послје доношења Устава и Закона о удруженом раду. Компарирањем постављених циљева и смјерница политике са оствареним резултатима у расподјели и анализом примјениваних мјера инструмената економске политике којима су одређивани глобални односи у расподјели — расвјетљавају се битности у развоју друштвено-економских односа југословенске теорије и праксе.

Из овог истраживања произлазе научно фундирани закључци да је специфичан пут изградње социјализма у Југославији значио и оригиналан модел планирања и расподеле, да су промјене у систему расподеле нарочито наглашене увођењем самоуправљања, да је развој система дохотка тежио да слиједи логику самоуправљања, мада, како истиче аутор, није у потпуно-

сти остварено поклапање појединих етапа развоја система расподеле са фазама развоја самоуправних односа. Аутор наглашава неконзистентност политике расподеле, одступање реализованих од (оптимистички) планираних односа у расподјели дохотка по појединим фазама развоја. Објашњење се налази у постојању основних противрјечности у развоју нашег друштва — утврђених циљева и нивоа производних снага, као и неконзистентности циљева и метода развоја. Институционалне промјене уведене на основу нових уставних начела аутор оцјењује као изузетно значајне за будући развој, посебно наглашавајући уставно одређење дохотка као резултата заједничког рада радника и на тој основи изграђивање института друштвеног договарања.

Деликатност предмета истраживања, систематичност, нарочита документованост, компаративност анализе, доказаност закључака — битне су карактеристике ове књиге. Овом студијом извјесно се обогаћује литература из предметне области. Њоме мр Милица Костић даје видан допринос даљем развјијању система расподеле, односно нашег друштвено-економског система уопште.

Борислав Ускоковић

„САВРЕМЕНИЦИ О СВЕТОЗАРУ МАРКОВИЋУ“

(Београд 1976, 268)

Недавно се појавила занимљива и корисна књига о Светозару Марковићу. Приређивач (др Витомир Вулегић) у уводном дијелу („Светозар Марковић и његово доба“ 5-36) приказао нам је Светозара Марковића као личност која је знала да схвати своју епоху, да се укључи у њу и да друштвене снаге покрене новим захтјевима. Његова мисао биће прихваћена у дјелу српске омладине и изражаваће бунт оних који треба да овладају историјском сценом. Светозар Марковић (1846-1875) показао је у својим ра-

довима изузетну зрелост и као пионир српског социјализма остварио је утицај на слједбенике у радничком покрету. Вриједност ове књиге је у томе што су у њој скупљена и она мишљења о Марковићу која се објављују први пут.

Књига се састоји од четири дијела. Објављена су сјџања Јована Драгашевића (1836-1915), који је био у блиском односима са Светозаревим братом Јевремом (42-44); Милана Ђ. Милићевића (1831-1908), историчара и писца, који се похвално изразио о богатству знања